

POSTANOWIENIE

26 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

na posiedzeniu niejawnym 26 maja 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Towarzystwa Ubezpieczeń spółki akcyjnej w W.
przeciwko A.M.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej **A. M.**
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 14 października 2025 r., I ACa 1952/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 14 października 2025 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie, w sprawie z powództwa Towarzystwa Ubezpieczeń spółki akcyjnej w W. przeciwko A.M., o zapłatę, na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 25 czerwca 2024 r., oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt II).

Wyrok został zaskarżony przez stronę pozwaną. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych.

Strona powodowa złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Konieczna selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu odbywa się w drodze badania zasadności wniosku skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki pozytywnej weryfikacji tego wniosku określa art. 398⁹ § 1 k.p.c. Są nimi: (1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego; (2) istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) nieważność postępowania lub (4) oczywista zasadność skargi. Dokonując tej weryfikacji, Sąd Najwyższy bada jedynie to, czy w sprawie zaistniała przynajmniej jedna z przesłanek uzasadniających wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, nie zaś podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozstrzygnięte dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia twierdzenia, że występuje ono w danej

sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, 26 września 2005 r., II PK 98/05, 10 maja 2019 r., I CSK 627/18). Zagadnienie przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełnia powyższego kryterium.

Strona skarżąca wskazała, że w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne dotyczące oceny czy w sprawie o regres ubezpieczeniowy dochodzony przez zakład ubezpieczeń, dopuszczalne jest całkowite pominięcie art. 5 k.c. wyłącznie z powodu formalnego naruszenia obowiązku ubezpieczeniowego, niezależnie od skrajnej sytuacji osobistej, zdrowotnej i majątkowej osoby pozwanej oraz rażącej dysproporcji stron stosunku prawnego. Należy podkreślić, że tak sformułowane zagadnienie nie ma związku ze sprawą. W zaskarżonym orzeczeniu nie został przyjęty pogląd przedstawiony w skardze kasacyjnej. Sąd podkreślił brak podstaw do zastosowania art. 5 k.c., skoro pozwana poruszała się pojazdem bez aktualnych badań technicznych. Ta okoliczność oznacza nie tylko naruszenie obowiązków natury prawnej, ale powoduje również negatywną ocenę zachowania pozwanej na płaszczyźnie etycznej. Niewątpliwie zatem uzasadnia wyłączenie możliwości zastosowania art. 5 k.c. z uwagi na naruszenie zasady „czystych rąk”.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano też potrzebę wykładni przepisów prawnych o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Powołanie się na konieczność wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga: 1) wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzić ma wątpliwości; 2) określenia zakresu koniecznej wykładni; 3) wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli zaś podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni danego przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002r., II CZ 102/02, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007r., II CSK 84/07, postanowienie Sądu Najwyższego

z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008r., I CSK 111/08). Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego wymagania.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana wskazała, że w sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 5 k.c. w zw. z art. 828 § 1 k.c., budzących poważne wątpliwości i stosowanych w orzecznictwie w sposób niejednolity, w szczególności co do: zakresu zastosowania klauzuli generalnej zasad współżycia społecznego w sprawach regresowych, o relacji między funkcją represyjną obowiązkowego ubezpieczenia OC a konstytucyjną zasadą ochrony godności człowieka (art. 30 Konstytucji RP). Tu również należy podkreślić kluczowe, z perspektywy zastosowania art. 5 k.c., ustalenie, iż pozwana poruszała się pojazdem bez aktualnych badań technicznych, co – jak była o tym już mowa – uzasadnia wyłączenie możliwości zastosowania art. 5 k.c. z uwagi na naruszenie zasady „czystych rąk”.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Aleksander Stępkowski

(Ł.W.)

[r.g.]